

61 HIZTEGI BATUA

C - diametro

C

camping = kanpin
campus
cm 'zentimetro'ren sinbolo nazioartekoa
cl 'zentilitro'ren sinbolo nazioartekoa
corpus
couché paper

D

dado
dafaila *Ipar* h. *zamau*
dagoeneko *luze iritziata ere banago dagoeneko; hori, urte haietan, dagoeneko aldarrikatua zuten Al-tubek eta. cf honezkero*
dagonil h. *abuztu*
daldara *Ipar* h. *dardara*
dama
damasko
damatxo
damu 1 'damutasuna, garbaia'; 2 'kaltea'
 damu izan: *gero ez dute damu izango orain horrela ibilia?*
 damu-domaia *Ipar* 'kalte-galera'; *bizikleta kaskatu didazue eta hautsi; damu-domaiak zor diz-kidazue*
damugarri
damurik 'tamalez, zoritxarrez'
damutasun
damutu, **damu(tu)**, **damutzen** *da/zaio* ad: *damutu zitzaidan eman nizkion atsekabeez; bost aldiz damutu zait etxean sartua (nahiz sartzea)*
danba ja soilik onomatopeia; izen-erabileran hobestekoak dira **danbada**, **danbateko**
danbada
danbateko
danbolin
danbolin jole, **danbolin-jole**
danbolintero *herr*
danbor
danborrada
dandarrez *Bizk* h. *arrastaka*
danga onomat eta iz
dangada iz

dangateko

dantza

dantza egin **dantzan egin**

dantzaldi

dantzaleku

dantzarazi, dantzaraz, dantzarazten

dantzari

dantzatoki

dantzatu, dantza(tu), dantzatzen *da/du* ad: *arratsalde osoan dantzatu naiz (ez *dantzatu dut); aurraskua dantzatu dut; makila dantzatu dut*

dar-dar

dar-dar egin

daratulu

dardara

dardaraz

dardaraka = dardarka

dardaraldi

dardaratu, dardara(tu), dardarazten: *asko dardaratu naiz; anaia dardaratu dut*

dardararazi, dardararaz, dardararazten

dardarka *Heg*

dardo

dastaleku

dastamen

dastarazi, dastaraz, dastarazten

dastatu, dasta, dastatzen

data

datibo

datil

datu

deabru

deabruak hartu **deabruak eraman**

deabrukeria

deabrutu, deabru(tu), deabrutzen

deabruzko

debalde 1 *Ipar* 'alferrik' *debalde duzu deusen erratea*; 2 ik. *Heg Igart* 'doan', 'urririk' *debaldeko: orain artean debaldekoa izan da anitz garrasi*

debekatu, debeka, debekatzen

debeku

debeku izan **debekuzko**

debekualdi

deblauki

debozio

deboziazko *deboziazko liburua* **debozioko** *debozioko urratsak*dedikatu h. 1 (zerbaitetan) **ari izan**; 2 (diskoa, eliza, etab. norbaiti) **eskaini**; 3 **arduratu**dedikazio h. **arduraldi**

dedukzio dedusi, dedusitzen

deduzitu, deduzi, deduzitzen

defendatu, defenda, defendatzen. 1 h. **-ren alde egin, aldeztu, babestu**; 2* e. **debekatu**defenditu, defendi, defenditzen *Igart* e. **-ren alde egin, aldeztu, babestu**

defentsa

defentsa egin

defentsari 'abokatu defentsaria'

definitu, defini, definitzen

definizio

defuntu

dei

dei egin

deiez

deiarar

deiadarka

deialdi

deiarazi, deiaraz, deiarazten

deigarri

deihadar* e. deiarar

deika

deitoragarri

deitoratu, deitora, deitoratzen

deitore

deitu, dei(tu), deitzen *du/dio* ad

deitura

dekagono

dekagramo

dekalogo

dekametro

dekano

deklaratu, deklarara, deklaratzten I epaiketaren inguruko adierarekin batez ere; 2 h. **adierazi, agertu, aitortu, azaldu, etab**

deklaratzaille

deklarazio

deklinabide

deklinatu, deklina, deklinatzen

deklinazio

dekoratu, dekora, dekoratzen I **apaindu**; 2 'domina eman'

dekoratzaille

dekorazio

dekretu

delako (aditzaren aldiaren eta numeroaren arabera aldatzen da): *Crimée delako aurkintzan soldadu zaurituen artatzen ari da; Fakir zelako batek bere lanean nolako gauzak egiten zituen ikusteko; Short direlako galtzamotzak; Zazpigarren... zirelako film gehiegi ikusia nintzen*

deliberamendu 'erabakia'

deliberatu, delibera, deliberatzen 'erabaki' (eta ez 'eztabaidatu')

delibero iz 'erabakia'

delikatu

dema

demanda 1 'liskarra'; 2 'errieta, ahakarra'

demokrata

demokratiko

demokrazia

demonio: *Demonioa baino gaiztoagoa; zer demonio da hau?; nola demonio atera zarete presondegitik?; tiro bat zangoan sakatu zidan aleman demonio batek*demontre *lgart*dena (*mug* 'guztia')

den-dena

dena dela

dena den

denario

denbora

denbora-pasa

denborazko

denboraldi

denborale

denda

dendari 1 Gaur *Ipar* 'jostuna'; 2 *Heg* 'denda-jabea' eta 'dendako langilea'
dentista
dentsitate
departamendu 'Frantziako administrazio barrutia'
departamentu 'saila'
dependentzia
derrigor *Heg* h. nahitaez
 derrigorrean
 derrigorrez* e. **derrigorrean**
derrigorrezko *Heg* h. nahitaezko
derrigortu, **derrigor(tu)**, **derrigortzen** *Heg* h. behartu
desafio
 desafio egin
 desafioka
desagertu, **desager**, **desagertzen**
desarmatu, **desarma**, **desarmatzen**
desarroilatu* e. **garatu**
desarroilo* e. **garapen**
desberdin
desberdintasun
desberdintza
desbistatu, **desbista**, **desbistatzen**. *Ipar* h. **desitxuratu**, **itsustu**
deseafu, **desea**, **deseatzen** *Heg* h. **desiratu**
desegin, **desegin**, **deseigiten**
desegite
desegoki
desegokikeria: *Horrelako desegokikeriek ez naute gehiegi nahigabetzen*
desegokitasun: *Egokitasunaren aldamenean ez dira desegokitasunak eskas*
descinu *Ipar*, **zah** h. **asmo**, **xede**
desengainatu, **desengaina**, **desengainatzen**
desengainu
desenkusa
desenkusatu, **desenkusa**, **desenkusatzen**
deserri
deserriratu, **deserrira**, **deserriratzen**
deserritu, **deserri(tu)**, **deserritzen** = **deserriratu**
desertatu, **deserta**, **desertatzen**
desertore
desertu *liter* h. **basamortu**
desesperatu, **desespera**, **desesperatzen**
desesperazio
desgarai
desgogara
desgrazia
desio *Heg* h. **desira**
desira
desiragarri
desirarazi, **desiraraz**, **desirarazten**
desiratu, **desira(tu)**, **desiraten**
desitxuratu, **desitxura**, **desitxuratzen**
deskantsatu, **deskantsa**, **deskantsatzen** h. **atseden hartu**; **lasaitu**
deskantsu h. **atseden**; **lasaitasun**
 deskantsu hartu
deskarga
deskribapen
deskribatu, **deskriba**, **deskribatzen**
deskripzio
deskuidatu, **deskuida**, **deskuidatzen** *herr*

deskuiduan *herr* h. **oharkabea**; **menturaz**
deslai
desleial
desleialtasun
desmasia *lpar*
desobeditu, **desobedi**, **desobeditzen**
desohore
desondra h. **desohore**
desordena
desordenatu, **desordena(tu)**, **desordenatzen**
desordu = **ezordu**
desoreka
despeditu, **despedi**, **despeditzen** 1 'agur egin'; 2 'kaleratu'
destaina
destenore
desterratu, **desterra**, **desterratzen** h. **erbestera**
desterru h. **erbeste**
detektibe
detektibe pribatu
detenitu* e. **atxilotu**
determinatu, **determina**, **determinatzen**
determinazio
detxema h. **hamarren**
deun (normalean beste izen baten ondoan) h. **santu/saindu** (geroago erabakitzeke)
deunga h. **donge**
deus
deus ere
deus gutxi
deusik
deusez izond
deuseztatu, **deuszta**, **deuseztatzen**
deuseztu* e. **deuseztatu**
dezente *lgart: jende dezente etorri da jaialdira; jertse hau da duen arropa dezenteena*
dezilitro
dezimetro
diagnostiko
diagonal
diagrama
diakono
dialektika
dialektiko
dialekto
diamante
diametro

(Euskaltzaindiak, Bilbon, 1996ko ekainaren 28an onartua)